

Workshop projektu NAKI II, Brno, 17. 9. 2021

Hodnocení výsledků projektu a spuštění veřejné databáze historických cihel

Přehled současných výrobců plných pálených cihel, sortiment, a reálné možnosti použití při náhradě v historických objektech

Radomír Sokolář

Přednáška je realizována v rámci projektu Projekt NAKI II DG18P02OVV068

„Komplexní diagnostika pálených zdících prvků historických objektů z pohledu stáří, původu a fyzikálně-mechanických vlastností v závislosti na vlhkosti, a jejich náhrada v historických objektech“

Výroba CP v ČR (výrobci pálených zdicích prvků vhodných pro rekonstrukce historických staveb)

- 1 – Šitbořice
- 2 – Malenovice
- 3 – Žopy
- 4 – Polom
- 5 – Vysoké Mýto
- 6 – Praha (Štěrboboholy)
- 7 – Bratronice
- 8 – *Kadaň (Brispol)*

Reálné možnosti výroby lícových cihel?

- Dány technologií výroby (výrobní linky) a kvalitou surovinové základny.
- Odhalení potenciálu: vytvoření metodiky posouzení optimální teploty výpalu.

Reálné možnosti výroby lícových cihel?

- Nasákavost střepu (vakuum) po výpalu na 1100 °C

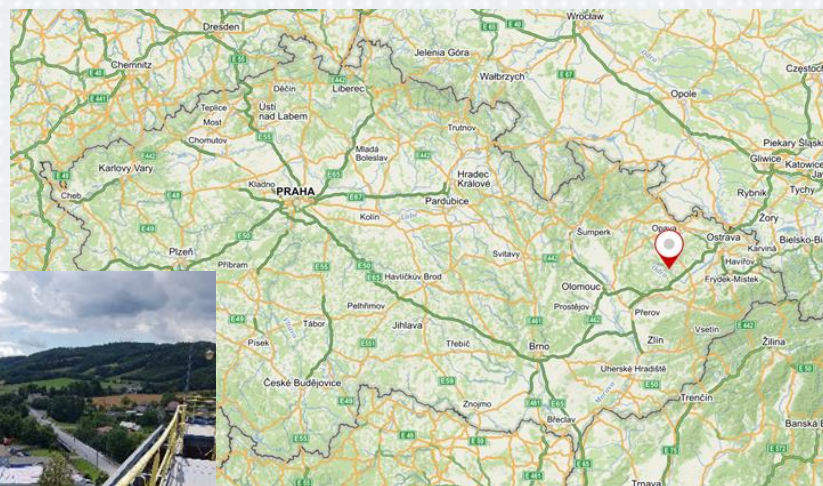
Kryry	5,6
Zlín	7,9
Štěrboholy	3,9
Vysoké Mýto	11,8
Bratronice	8,6
Šitbořice	24,5

A jaké mají stávající cihelny možnosti zvýšení kvality svých produktů (lícových cihel)?

- Surovinová základna je daná x úprava surovinové směsi (cicvár), teplota výpalu, ostření (textura, smršťení,...), ...**využití korekčních surovin** = „případová studie

Polom – Jakubčovice“

Lícové cihly Polom

- Možnost zvýšení kvality? Úprava surovinové směsi (cicvár), teplota výpalu, ostření, ... **využití korekčních surovin = „případová studie Polom – Jakubčovice“**

Základní charakteristiky	Vlastnost	Harm. technické specifikace
Typ	CIHLA LÍCOVÁ, ODLEHČENÁ CL-O	EN 771 – 1:2011
Rozměry	290 mm x 140 mm x 65 mm	
Kategorie tolerancí	T1	
Kategorie rozpětí	R1	
Tvar a uspořádání	Skupina 1, nosný prvek	
Pevnost v tlaku	20 N/mm ²	
Přídržnost: stanovená hodnota	0,15 N/mm ² (EN 998-2 př.C)	
Reakce na oheň	třída A1	
Nasákavost	14 % hm.	
Faktor difuzního odporu	5/10 (dle EN 1745)	
Objemová hmotnost prvku	1800 kg/m ³ (D1)	
Ekvivalentní tepelná vodivost	0,55 W/ (m.K)	
Mrazuvzdornost	F1	
Nebezpečné látky	²²⁶ Ra 150 Bq/kg Index hmotnostní aktivity I maxim. 0,8 (dle vyjádření státního úřadu pro jadernou bezpečnost č.j. 16944/4.0/03	
Obsah aktivních rozpustných solí	třída S2	EN 772-5

Lom Jakubčovice

- Těžba a úprava moravské droby
- Nově: kalolisování – plástve s povrchovou strukturou a vlhkostí kolem 25 %

Minerál	Zastoupení [%]
Křemen	33,5
Smektit	1,5
Slída	19,7
Živce	28,0
Amorfní fáze	17,3

Parametr	jednotka:	č.vzorku: 22540	NM	Identifikace zkušební metody SOP		Akr
Ztráta sušením (105°C)	%	1,69	10%	GRA 03A:ČSN 720102, ČSN EN 14346:2007	(1)	A
Ztráta žháním 1100°C	% suš.	4,11	10%	GRA 05:ČSN 720103,ČSN 720100	(1)	A
Oxid vápenatý	% suš.	1,00	10%	ICP 05:ČSN EN ISO 11885,ČSN 720101	(1)	A
Oxid hořečnatý	% suš.	2,31	10%	ICP 05:ČSN EN ISO 11885,ČSN 720101	(1)	A
Oxid draselný	% suš.	3,63	10%	ICP 05:ČSN EN ISO 11885,ČSN 720101	(1)	A
Oxid hlinitý	% suš.	16,4	10%	ICP 05:ČSN EN ISO 11885,ČSN 720101	(1)	A
Oxid železitý	% suš.	6,07	10%	ICP 05:ČSN EN ISO 11885,ČSN 720101	(1)	A
Oxid manganatý	% suš.	0,117	10%	ICP 05:ČSN EN ISO 11885,ČSN 720101	(1)	A
Oxid sodný	% suš.	2,02	10%	ICP 05:ČSN EN ISO 11885,ČSN 720101	(1)	A
Oxid křemičitý	% suš.	62,2	10%	ICP 05:ČSN EN ISO 11885,ČSN 720101	(1)	A
Oxid titaničitý	% suš.	0,860	10%	ICP 05:ČSN EN ISO 11885,ČSN 720101	(1)	A
Oxid zirkoničitý	% suš.	0,032	10%	ICP 05:ČSN EN ISO 11885,ČSN 720101	(1)	A

Lom Jakubčovice

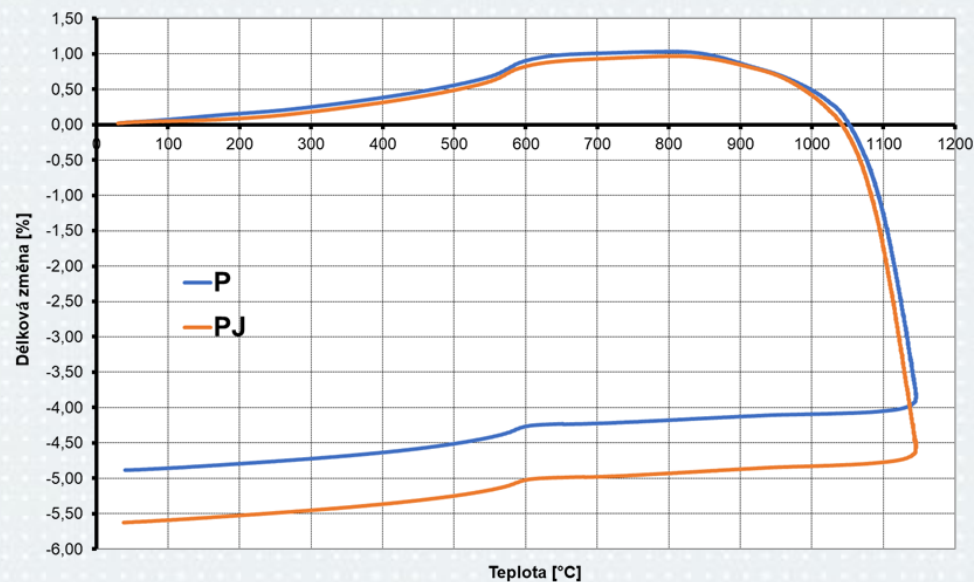
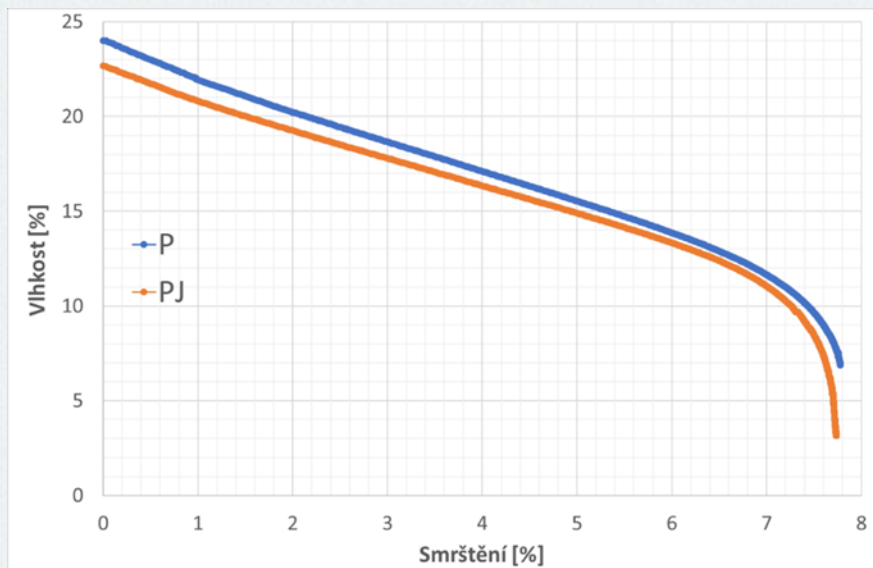
- Plástve z kalolisu pro výrobu cihelných dlaždic?

	DP	OH	NV1	NV3	T-value	zž	$\sigma_{po,p}$
	[%]	[kg.m ⁻³]	[%]	[%]	[-]	[%]	[MPa]
1050	-5,2	1890	11,0	13,3	0,83	4,2	15,5
1100	-10,5	2310	1,2	1,4	0,88	4,3	21,7
1120	-8,0	2000	0,4	1,0	0,42	5,0	15,7
1150	-3,2	1660	0,8	4,9	0,17	Def.*	Def.*

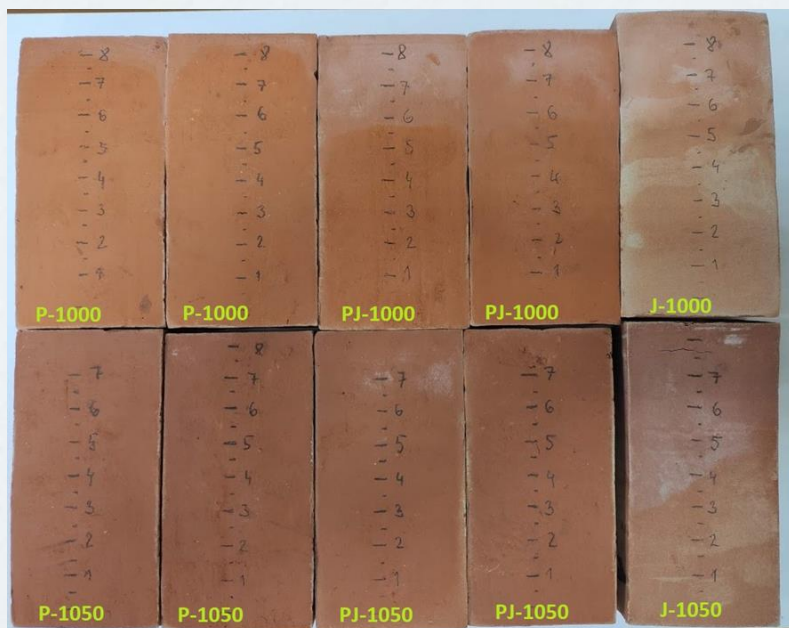
Lom Jakubčovice

- Plástve z kalolisu jako příměs v surovinové směsi pro výrobu lícových cihel v cihelně Polom?
- Vliv na vlastnosti plastického těsta (Bigot) a chování během výpalu (DKTA):

Lom Jakubčovice

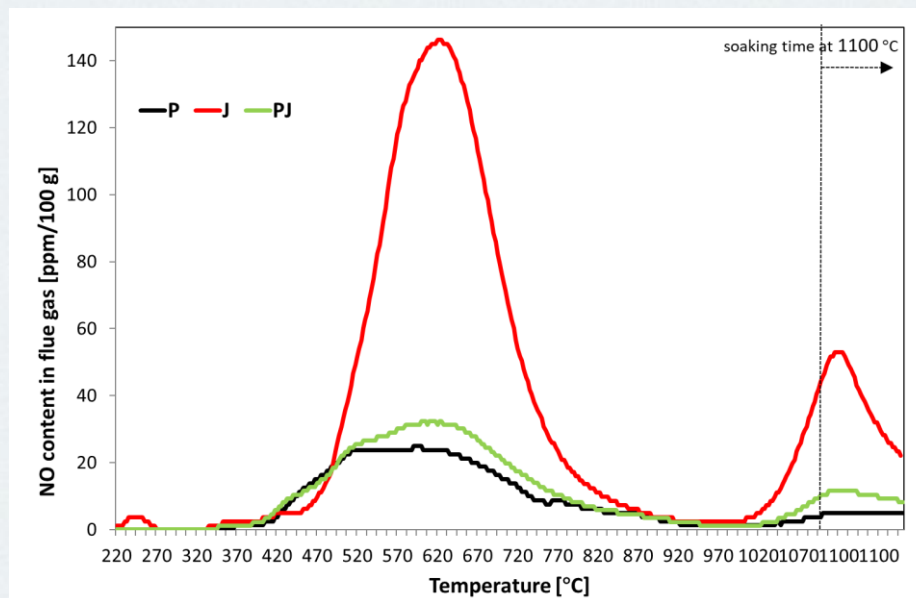
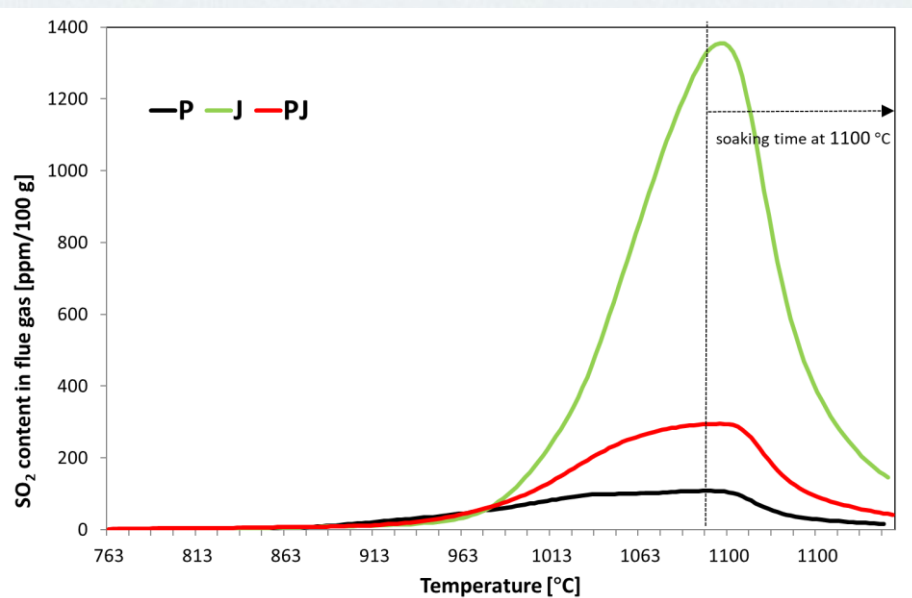
- Plástve z kalolisu jako příměs v surovinové směsi pro výrobu lícových cihel v cihelně Polom?
- Vliv na základní vlastnosti vypáleného střepu v závislosti na teplotě výpalu:

	Výpal [°C]	OHs [kg.m ⁻³]	zž [%]	NV1 [%]	NV3 [%]	DP [%]	OH [kg.m ⁻³]	$\sigma_{p0,0}$ [MPa]
P	1000	1990	4,2	10,0	11,2	-0,7	1970	6,9
	1050		4,2	6,2	8,0	-2,7	2080	15,2
	1100		4,2	2,5	2,9	-5,0	2260	17,7
PJ	1000	1980	4,1	9,2	10,5	-1,0	1990	9,2
	1050		4,1	4,6	5,2	-3,6	2175	18,9
	1100		4,2	0,9	1,1	-6,1	2315	26,7
J	1000	1740	4,1	16,2	17,1	-1,6	1800	7,3
	1050		4,1	9,1	10,9	-4,3	2025	17,4
	1100		4,3	0,3	0,4	-8,5	2300	21,3

Lom Jakubčovice

- Plástve z kalolisu jako příměs v surovinové směsi pro výrobu lícových cihel v cihelně Polom?
- Je třeba kontrolovat i vliv nové příměsi na obsah škodlivin ve spalínách...

Závěr

- Potenciál vs. ochota (riziko) něco měnit vs. ekonomika

